

Suomenlammas, kainuunharma, ahvenanmaanlammas ja suomenvuohi

Alkuperäisrotujen geneettisen monimuotoisuuden vahvistaminen

Lammas- ja vuohitiloilla on kasvava tarve uusille jalostuspäseille, -pukeille ja laadukkaalle jalostusnaaraille. Rotujen liiallinen sukulaistuminen ja haasteet eri isälinjojen saatavuudessa – erityisesti kainuunharmaksella, ahvenanmaanlampaalla ja suomenvuohella – korostavat tarvetta uusille ratkaisuille. Eläinkauppaa vaikeuttavat myös tautistatuserot (mm. virusperäiset sairaudet Maedi Visna ja ORF, sorkkamätä, sisäloiset), pitkät välimatkat ja tarttuvien tautien aiheuttamat siirtorajoitukset.

Keinollisilla lisääntymismenetelmillä voidaan vastata näihin haasteisiin. Luonnonvarakeskuksessa kansallisen geenivaraohjelman puitteissa pienmärehitöistä kerätään kansalliseen eläingenipankkiin lisäivessiittiöitä ja laboratoriossa tuotettuja alkioita. Luonnonvarakeskus toivoo,

että omistajat ilmoittavat tarjolla olevista eläimistä viereisen ohjeistuksen mukaisesti.

Millainen luovuttaja?

Terve, lisääntymiskykyinen (vähintään sukukypsyden saavuttanut eli yli 9 kk ikäinen, mielellään jättänyt jo jälkeläisiä), hyväjalkainen, hyväluonteinen, harvinaisesta isälinjasta, yksilöllä muita hyviä säilyttäviä ominaisuuksia

MMM:n asetusmuutoksen vaatimukset lisäivessiittiöiden keräämisestä ja pakastamisesta

Pässistä/pukista ja viidestä muusta samassa tilassa asuvasta eläimestä (voivat olla uroksia tai naaraita) pitää ottaa verinäytteet, joiden avulla testataan seuraavien taudinaiheuttajien esiintyminen: *Brucella ovis*, *Brucella melitensis* ja Borderin taudin virus.

Testitulosten tulee olla tiedossa teurastuspäivänä. Tulosten saaminen kestää jopa 4 viikkoa, koska yksi testeistä tehdään ulkomailla.

Pässi/pukki otetaan eroon naaraista 1 kk ennen teurastusta ja lisäivessiittiöiden keräämistä. Tänä 1 kk:n aikana pässi/pukki ei saa astua naaraita.

Tilalle ei saa tulla uusia eläimiä 1 kk ennen teurastusta ja lisäivessiittiöiden keräämistä.

KIRJOITTAJAT

Heli Lindeberg, Jaana Peippo

ja **Juha Kantanen,**

Luke

KUVAAJA

Heli Lindeberg

Lammas-Extra
Lammasnurmi
Maittavaa satoa

Retu-
typpinurmi
Monipuolinen huippuseos

Alfa1-
mailasseos
Laatua mailasen viljelijälle

NATURCOM

Aina jyvällä

92400 Ruukki
p. (08) 270 7200
p. (02) 762 6200

www.naturcom.fi

Käytännön toimenpiteet

lisäivessiittiöiden ja munasolujen keräämiseksi

1. Hyvä pässi/pukki tai uuhia/kuttuja on tarjolla. Työteknisesti Luonnonvarakeskuksessa voidaan saman päivän aikana käsitellä 1–2 pässin/pukin kivekset. Sen sijaan uuhien/kuttujen munasarjoja käsittelemme mieluiten 10 luovuttajalta kerrallaan.

2. Suunniteltuun teurastukseen on aikaa vähintään 1,5 kk.

3. Luonnonvarakeskus ja ProAgria tarkastelevat eläinten polveutumisten ja muiden ominaisuuksien perusteella sopivuuden perinnöllisen materiaalin luovuttajaeläimiksi.

• Ilmoitus ProAgriaan **Kaie Ahlskogille**

(kaie.ahlskog@proagria.fi, p. 0400 731 811).

• Ilmoitus Luonnonvarakeskuksen kansallisen eläingenivaraohjelman henkilöille:

Juha Kantanen (juha.kantanen@luke.fi, p. 029 532 6210)

Heli Lindeberg (heli.lindeberg@luke.fi, p. 029 532 6712)

4. Heli Lindeberg ottaa yhteyttä tilalle puhelimitse. Sovitaan tautinäytteiden ottaja ja omistaja antaa tarvittavat tiedot Ruokaviraston lähetettäväksi. Näytteet tilalla ottaa kunnan-eläinlääkäri tai tilan muu oma eläinlääkäri, jolle Heli Lindeberg lähettää Ruokaviraston lähetteen sähköpostilla. Omistaja sopii näytteenottopäivän eläinlääkärin kanssa. Tautinäytteitä ei voi ottaa ns. "varastoon" esim. puoli vuotta ennen teurastusta, koska tautinäytteiden ottopäivän ja teurastuspäivän pitää olla ajallisesti niin lähellä toisiaan kuin se käytännössä on mahdollista. Luke kustantaa tautinäytteiden otton ja analyysin.

5. Tautinäytteiden ollessa negatiiviset, Luonnonvarakeskus käy hakemassa materiaalit teurastamolta. Työteknisesti Luonnonvarakeskuksessa eläinten sopivimmat teurastuspäivät ovat ma, ti tai ke ja toivomme, että eläingenivaraohjelmaan tulevien eläinten teurastus olisi heti aamusta, jotta siittiöiden ja munasolujen keräys ehdittäisiin tehdä saman työpäivän aikana.